

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 31-14-05-656

Chișinău

„06” „06” 2016

**Biroul Permanent
al Parlamentului
Republicii Moldova**

În temeiul articolului 73 și articolului 74 alineatul (3) din Constituția Republicii Moldova, se prezintă Parlamentului spre examinare, în mod prioritar, proiectul de lege cu privire la caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.704 din 3 iunie 2016.

Proiectul face parte din Programul legislativ de realizare a angajamentelor de transpunere asumate în cadrul Acordului de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană, aprobat prin Hotărîrea Parlamentului nr.146 din 9 iulie 2015 (p.124).

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege – Banca Națională a Moldovei.

Anexă: Hotărîrea Guvernului nr.704 din 3 iunie 2016	– 1 ex.
Proiectul de lege cu privire la caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare	– 1 ex.
Notă informativă	– 1 ex.
Raportul de expertiza al Centrului Național Anticorupție	– 1 ex.
Avizul Ministerului Justiției	– 1 ex.

Prim-ministru

PAVEL FILIP

Ex. V. Cojocaru
Tel. 022 250210

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr. <u>250</u>		
„ <u>06</u> ”	<u>06</u>	<u>2016</u>
Ora _____		

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr. 404
din 3 iunie 2016
Chișinău

Pentru aprobarea proiectului de lege cu privire la caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege cu privire la caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare.

Prim-ministru

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,
ministrul economiei

Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene

Ministrul finanțelor

Ministrul justiției

PAVEL FILIP

Octavian CALMÎC

Andrei GALBUR

Octavian Armașu

Vladimir Cebotari

ПРАВИТЕЛЬСТВО РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 1404

от 3 июня 2016 г.
Кишинэу

О проекте закона об окончательности расчетов в платежных системах и системах расчетов по финансовым инструментам

Правительство ПОСТАНОВЛЯЕТ:

Одобрить и представить для рассмотрения Парламенту проект закона об окончательности расчетов в платежных системах и системах расчетов по финансовым инструментам.

~~Премьер-министр~~

ПАВЕЛ ФИЛИП

Контрасигнуют:

Зам. Премьер-министра,
министр экономики

Зам. Премьер-министра,
министр иностранных дел
и европейской интеграции

Министр финансов

Министр юстиции

Октавиан КАЛМЫК

Андрей ГАЛБУР

Октавиан Армашу

Владимир Чеботарь

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE****cu privire la caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Prezenta lege transpune Directiva 98/26/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 mai 1998 privind caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a titlurilor de valoare, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene L 166 din 11 iunie 1998.

**Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE****Articolul 1. Obiectul și scopul legii**

(1) Prezenta lege reglementează finalitatea decontărilor în sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare, efectele procedurii de insolvență împotriva unui participant la sistem în ceea ce privește drepturile și obligațiile care decurg din sau în legătură cu participarea sa la un sistem, precum și drepturile deținătorilor de garanții în cazul insolvenței furnizorului de garanții.

(2) Prezenta lege are ca scop reducerea riscului sistemic asociat cu participarea la sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare, precum și reducerea disfuncționalităților sistemelor cauzate de intentarea procedurii de insolvență asupra unui participant la aceste sisteme.

Articolul 2. Domeniul de aplicare a legii

Prezenta lege se aplică oricărui sistem definit în conformitate cu art.3 alin.(1) pct.17), oricărui participant la un astfel de sistem, precum și garanțiilor constituite în legătură cu participarea la un sistem sau cu operațiunile Băncii Naționale a Moldovei în cadrul exercitării atribuțiilor sale de bancă centrală.

Articolul 3. Noțiuni principale

(1) În sensul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos au următoarea semnificație:

1) *agent de decontare* – entitate care pune la dispoziția instituțiilor și/sau a contrapărții centrale, care participă la sistem, conturi de decontare prin care sînt decontate ordinele de plată și/sau ordinele de transfer din sistem și, după caz, acordă credite acestor instituții și/sau contrapărții centrale, în scopul decontării;

2) *casă de compensare (clearing)* – entitate care răspunde de calcularea poziției nete a instituțiilor, o eventuală contraparte centrală și/sau un eventual agent de decontare;

3) *cont de decontare* – un cont deschis la banca centrală, la un agent de decontare sau la o contraparte centrală, utilizat pentru depozitarea de mijloace bănești sau instrumente financiare, precum și pentru decontarea tranzacțiilor dintre participanții la un sistem;

4) *contraparte centrală* – entitate care se interpune între instituțiile participante la un sistem și care acționează ca partener exclusiv al acestor instituții în ceea ce privește ordinele lor de plată/ordinele lor de transfer;

5) *entitate garantată public* – entitate de drept public sau privat, ale cărei obligații sînt garantate de stat conform legii;

6) *garanție* – orice activ care poate fi valorificat, inclusiv mijloace bănești, instrumente financiare sau creanțe pecuniare (creanțe care decurg din contractele în temeiul cărora băncile, inclusiv băncile centrale, acordă credite), constituite ca obiect al unor contracte de gaj, repo sau al unor acorduri similare, în scopul garantării eventualelor drepturi și obligații apărute în legătură cu participarea la un sistem sau care se constituie în favoarea Băncii Naționale a Moldovei;

7) *instituție* – oricare dintre următoarele entități care participă la un sistem și care este obligată să execute obligațiile financiare rezultate din ordinele de plată/ordinele de transfer în cadrul respectivului sistem:

a) o bancă, astfel cum este definită în Legea instituțiilor financiare nr.550-XIII din 21 iulie 1995;

b) o societate de investiții, astfel cum este definită în Legea nr.171 din 11 iulie 2012 privind piața de capital;

c) orice întreprindere cu sediul în străinătate care desfășoară activități permise băncilor și societăților de investiții;

d) o autoritate publică și entități garantate public;

8) *instrumente financiare* – instrumente prevăzute la art.4 alin.(1) din Legea nr.171 din 11 iulie 2012 privind piața de capital;

9) *netting (calcularea pozițiilor nete)* – conversie într-o singură creanță netă sau obligație netă a creanțelor și a obligațiilor rezultate din ordinele de plată și/sau ordinele de transfer, pe care un participant sau mai mulți participanți le emit în beneficiul unui participant sau al mai multor participanți sau le primesc de la unul ori mai mulți participanți, avînd ca rezultat faptul că numai o singură creanță netă poate fi exigibilă și numai o singură obligație netă este datorată;

10) *ordin de plată* – instrucțiune dată de un participant de a pune la dispoziția unui destinatar o sumă de bani, prin înregistrarea acesteia în registrele unei bănci, ale băncii centrale, ale unei contrapărți centrale sau ale unui agent de decontare, sau orice instrucțiune care antrenează asumarea sau executarea unei obligații de plată, așa cum este aceasta definită de regulile de funcționare a sistemului;

11) *ordin de transfer* – instrucțiune dată de un participant de a transfera dreptul de proprietate sau orice alt drept asupra unuia sau mai multor instrumente

financiare, prin înscrierea în registrul de evidență a acestora sau prin orice altă modalitate;

12) *operator de sistem* – entitate sau entități responsabile din punct de vedere juridic de funcționarea unui sistem. Un operator de sistem poate acționa în calitate de agent de decontare, contraparte centrală sau casă de compensare (clearing);

13) *participant* – instituție, contraparte centrală, agent de decontare, casă de compensare (clearing) sau operator de sistem. În conformitate cu regulile sistemului, același participant poate acționa în calitate de contraparte centrală, de agent de decontare sau de casă de compensare (clearing) ori poate desfășura parțial sau integral aceste activități;

14) *participant indirect* – instituție, contraparte centrală, agent de decontare, casă de compensare (clearing) sau operator de sistem care are o relație contractuală cu un participant la sistem care execută ordine de plată și/sau ordine de transfer și în temeiul căreia participantul indirect poate transmite ordine de plată și/sau ordine de transfer în respectivul sistem, cu condiția ca participantul indirect să fie cunoscut operatorului de sistem;

15) *procedură de insolvabilitate* – orice procedură prevăzută de legislație care urmărește fie lichidarea unui participant, fie restructurarea sa, dacă această măsură implică suspendarea sau limitarea transferurilor sau plăților;

16) *risc sistemic* – risc că incapacitatea unui participant de a-și îndeplini obligațiile în cadrul unui sistem va determina alți participanți să devină incapabili de a-și onora obligațiile atunci când acestea devin scadente cu un posibil efect de contagiune care ar putea afecta stabilitatea sistemului financiar;

17) *sistem* – aranjament formal care îndeplinește, cumulativ, următoarele condiții:

a) este încheiat între trei sau mai mulți participanți, alții decât operatorul de sistem al aceluși sistem, un posibil agent de decontare, o posibilă contraparte centrală, o posibilă casă de compensare (clearing) sau un posibil participant indirect și are reguli comune și proceduri standardizate pentru clearing, realizat prin intermediul unei contrapărți centrale sau al altei entități, și/sau pentru executarea ordinelor de plată și/sau ordinelor de transfer între participanți;

b) este guvernat de legea Republicii Moldova, dacă cel puțin unul dintre participanți își are sediul în Republica Moldova;

c) este desemnat, potrivit criteriilor și condițiilor stabilite în reglementările emise în comun de Banca Națională a Moldovei și Comisia Națională a Pieței Financiare, ca sistem, după ce autoritatea competentă se asigură că normele de funcționare a sistemului sînt adecvate.

Un aranjament încheiat între operatorii unor sisteme interoperabile nu constituie un sistem;

18) *sisteme interoperabile* – două sau mai multe sisteme ai căror operatori de sistem au încheiat acorduri în temeiul cărora este posibilă executarea ordinelor de plată și/sau a ordinelor de transfer dintr-un sistem în altul;

19) *zi lucrătoare* – interval de timp în care au loc decontările din timpul zilei și din timpul nopții și cuprinde toate evenimentele survenite în timpul unui ciclu de activitate a unui sistem.

(2) Pentru prevenirea riscului sistemic, prin derogare de la prevederile pct.17) alin.(1) din prezenta lege, după caz, poate fi desemnat ca sistem care intră sub incidența prezentei legi un aranjament formal între doi participanți, alții decât un posibil agent de decontare, o posibilă contraparte centrală, o posibilă casă de compensare (clearing) sau un posibil participant indirect.

Articolul 4. Interdicții privind sechestrarea conturilor deschise în cadrul sistemului

Conturile participanților deschise în sistemele care intră sub incidența prezentei legi nu cad sub incidența nici unui act juridic, administrativ sau altui act, sau unui proces de blocare, restricționare sau sechestrare a acestor conturi în scopul de a aplica o penalitate sau de a îndeplini o hotărîre judecătorească, sau altă decizie judiciară, arbitrală, administrativă, sau oricare altă decizie, sau în scopul de a asigura disponibilitatea acestor conturi pentru aplicarea sau îndeplinirea oricărei hotărîri, sau decizii viitoare.

Articolul 5. Acceptarea ca probă în justiție

Probele privind existența, conținutul, momentul intrării în sistem a ordinului de plată/ordinului de transfer, irevocabilitatea, precum și executarea în cadrul sistemelor de plăți sau de decontare a instrumentelor financiare pot fi acceptate în justiție în toate cauzele civile, comerciale, penale sau administrative, referitoare la sistem, participanții la sistem sau orice terțe părți, în formă scrisă sau pe un suport durabil care asigură trasabilitatea acestora, în format electronic sau optic, inclusiv forma imprimată a acestor documente electronice sau optice.

Capitolul II NETTINGUL ȘI ORDINELE DE PLATĂ/DE TRANSFER

Articolul 6. Finalitatea decontărilor

(1) Ordinele de plată și/sau ordinele de transfer și nettingul sînt valabile, produc efecte juridice și sînt opozabile terților chiar și în cazul intentării procedurii de insolvență asupra unui participant (în sistemul în cauză sau într-un sistem interoperabil), cu condiția ca ordinele de plată și/sau de transfer să fi fost introduse în sistem înainte de momentul intentării procedurii de insolvență, definit în conformitate cu art.9 alin.(1).

(2) Dispozițiile alin.(1) se aplică chiar și în cazul intentării procedurii de insolvență împotriva operatorului unui sistem interoperabil care nu este participant.

(3) Dacă ordinele de plată și/sau ordinele de transfer sînt introduse în sistem după momentul intentării procedurii de insolvență și sînt executate, astfel cum este stabilit prin regulile sistemului, în cursul zilei lucrătoare în care a fost intentată procedura, aceste ordine de plată și/sau de transfer își produc

efectele juridice și sînt opozabile terților, cu condiția ca operatorul de sistem să poată dovedi că în momentul în care ordinele de plată și/sau ordinele de transfer au devenit irevocabile nu a cunoscut și nici nu trebuia să cunoască faptul că s-a intentat procedura de insolabilitate.

(4) Nici un act legislativ, act subordonat legii, nici o uzanță privind anularea contractelor și a tranzacțiilor încheiate înaintea momentului intentării procedurii de insolabilitate, astfel cum este definit la art.9 alin.(1) din prezenta lege, nu pot conduce la anularea nettingului.

(5) Momentul intrării unui ordin de plată și/sau a ordinului de transfer în sistem este definit prin regulile sistemului.

(6) În cazul sistemelor interoperabile, fiecare sistem va stabili, în propriile reguli de sistem, momentul introducerii în sistem a unui ordin de plată/ordin de transfer, astfel încît să asigure, pe cît posibil, coordonarea în această privință a regulilor tuturor sistemelor interoperabile în cauză. În cazul în care nu există dispoziții prevăzute expres în regulile tuturor sistemelor care fac parte din sistemele interoperabile în cauză, regulile unui sistem cu privire la momentul intrării ordinelor de plată și/sau ordinelor de transfer nu sînt afectate de nici una dintre regulile celorlalte sisteme cu care acesta este interoperabil.

Articolul 7. Utilizarea mijloacelor bănești sau a instrumentelor financiare disponibile în conturile participantului pentru executarea obligațiilor participantului față de sistem

(1) În cazul în care a fost intentată procedura de insolabilitate împotriva unui participant sau a unui operator al unui sistem interoperabil, mijloacele bănești sau instrumentele financiare disponibile în contul de decontare al respectivului participant pot fi folosite pentru îndeplinirea obligațiilor participantului față de sistem sau față de un sistem interoperabil, în principal pentru îndeplinirea oricărei obligații rezultate în urma nettingului în ziua lucrătoare în care a fost intentată procedura de insolabilitate, făcînd posibilă decontarea finală.

(2) Facilitatea de credit aferentă sistemului poate fi utilizată în ziua lucrătoare în care a fost intentată procedura de insolabilitate împotriva unui participant, în limitele garanțiilor constituite în acest scop, pentru îndeplinirea obligațiilor participantului față de sistem sau față de un sistem interoperabil.

Articolul 8. Irevocabilitatea ordinelor de plată și/sau a ordinelor de transfer

(1) Un ordin de plată și/sau un ordin de transfer nu poate fi revocat de către un participant la sistem sau de către un terț din momentul stabilit prin regulile sistemului respectiv.

(2) În cazul sistemelor interoperabile, fiecare sistem va stabili, în propriile reguli de sistem, momentul irevocabilității ordinelor de plată și/sau ordinelor de transfer, astfel încît să asigure, pe cît posibil, coordonarea în această privință a regulilor tuturor sistemelor interoperabile în cauză. Cu excepția cazului în care regulile tuturor sistemelor care fac parte din sistemele interoperabile în cauză

prevăd expres contrariul, regulile unui sistem cu privire la momentul irevocabilității ordinelor de plată și/sau ordinelor de transfer nu sînt afectate de nici una dintre regulile celorlalte sisteme cu care acesta este interoperabil.

Capitolul III

PREVEDERI REFERITOARE LA PROCEDURA DE INSOLVABILITATE

Articolul 9. Momentul intentării procedurii de insolabilitate

(1) În sensul prezentei legi, se consideră moment al intentării procedurii de insolabilitate pentru instituțiile autohtone, cu excepția celor menționate la art.3 alin.(1) pct.7) lit.d) din prezenta lege, momentul în care instanța judecătorească, Banca Națională a Moldovei sau altă autoritate publică competentă adoptă hotărîrea de intentare a procedurii de insolabilitate prevăzută la art.3 pct.15) din prezenta lege.

(2) Autoritatea competentă indicată la alin.(1) din prezentul articol este obligată să comunice imediat prin fax, telefonogramă sau poștă electronică această hotărîre a Băncii Naționale a Moldovei și Comisiei Naționale a Pieței Financiare. Obligația de notificare a fiecărei autorități menționate se consideră îndeplinită numai dacă autoritatea care a expediat notificarea a primit de la respectiva autoritate confirmarea de primire a hotărîrii.

(3) Banca Națională a Moldovei și Comisia Națională a Pieței Financiare vor comunica imediat, prin fax, telefonogramă sau poștă electronică, tuturor operatorilor sistemelor desemnate în conformitate cu prezenta lege, hotărîrea adoptată în conformitate cu art.9 alin.(1) din prezenta lege.

(4) Banca Națională a Moldovei și Comisia Națională a Pieței Financiare, după caz, vor încheia acorduri de cooperare cu autoritățile relevante ale statului în care participanții străini la sistemele desemnate în conformitate cu prezenta lege își au sediul, în scopul de a fi informate, în timp util, cu privire la orice procedură de insolabilitate intentată împotriva acestor participanți. În sensul prezentei legi, moment al intentării procedurii de insolabilitate pentru instituțiile din străinătate se consideră momentul în care autoritatea străină relevantă informează Banca Națională a Moldovei sau Comisia Națională a Pieței Financiare, după caz. Banca Națională a Moldovei și Comisia Națională a Pieței Financiare vor proceda în conformitate cu art.9 alin.(3) din prezenta lege în ceea ce privește procedura de insolabilitate intentată împotriva participanților străini.

Articolul 10. Neretroactivitatea efectelor intentării procedurii de insolabilitate

(1) Intentarea procedurii de insolabilitate asupra unui participant nu are efect retroactiv asupra drepturilor și obligațiilor sale care decurg din participarea sa la sistem sau în legătură cu participarea sa la sistem înainte de momentul intentării procedurii de insolabilitate, definit la art. 9 alin.(1) din prezenta lege.

(2) Dispozițiile alin.(1) se aplică și în ceea ce privește drepturile și obligațiile unui participant la un sistem interoperabil sau ale unui operator de sistem al unui sistem interoperabil care nu este participant.

Articolul 11. Drepturile și obligațiile participantului la sistem

În cazul în care a fost intentată procedura de insolabilitate împotriva unui participant la sistem, drepturile și obligațiile acestuia, care apar ca rezultat al participării sale sau în legătură cu participarea sa la sistem, se stabilesc de legea aplicabilă sistemului în cauză.

Articolul 12. Protejarea drepturilor deținătorilor de garanții față de efectele insolabilității participantului furnizor al garanției

(1) Drepturile unui operator de sistem sau ale unui participant asupra garanțiilor care îi sînt furnizate în legătură cu un sistem ori cu orice sistem interoperabil, precum și drepturile Băncii Naționale a Moldovei în legătură cu garanțiile constituite în favoarea sa nu sînt afectate de intentarea procedurii de insolabilitate împotriva:

- a) participantului la sistem sau la un sistem interoperabil;
- b) operatorului unui sistem interoperabil care nu este participant;
- c) contrapărții Băncii Naționale a Moldovei;
- d) oricărei terțe părți care a constituit garanțiile.

(2) Garanțiile prevăzute la alin.(1) pot fi executate în scopul realizării drepturilor garantate în conformitate cu legislația aplicabilă contractelor de garanție financiară.

(3) Atunci cînd un operator de sistem a oferit o garanție unui alt operator de sistem în legătură cu un sistem interoperabil, drepturile respectivului operator de sistem asupra acelei garanții nu sînt afectate de procedura de insolabilitate deschisă împotriva operatorului de sistem beneficiar al garanției.

(4) În cazul în care instrumentele financiare (inclusiv drepturile asupra instrumentelor financiare) sînt constituite ca garanții în favoarea participanților, operatorilor de sistem și/sau Băncii Naționale a Moldovei, potrivit alin.(1), iar dreptul acestora (sau cel al oricărui mandatar, agent sau terț care acționează în numele și pe contul lor) asupra instrumentelor financiare este înregistrat legal într-un registru, un cont sau sistem de depozitare centralizat al Republicii Moldova sau al altui stat, stabilirea drepturilor deținătorilor respectivelor garanții este reglementată, după caz, de legea Republicii Moldova sau de legea statului pe al cărui teritoriu a fost efectuată înregistrarea acestor drepturi.

Capitolul IV

DESEMNAȚIA ȘI SUPRAVEGHEREA SISTEMELOR

Articolul 13. Autorități de supraveghere și împuternicirile acestora

(1) Banca Națională a Moldovei și Comisia Națională a Pieței Financiare, conform competențelor legale, desemnează sistemele, așa cum sînt definite la art.3 alin.(1) pct.17) din prezenta lege, care intră sub incidența prezentei legi,

prin emiterea unei decizii care se aduce de îndată la cunoștința sistemului desemnat prin fax, telefonogramă sau poștă electronică și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Banca Națională a Moldovei și Comisia Națională a Pieței Financiare mențin și actualizează pe paginile-web oficiale registrul sistemelor desemnate în conformitate cu prezenta lege.

(3) Banca Națională a Moldovei și Comisia Națională a Pieței Financiare vor supraveghea permanent sistemele de plăți și sistemele de decontare a instrumentelor financiare conform competențelor legale și vor urmări respectarea prevederilor prezentei legi în cadrul sistemelor care intră sub incidența acestora.

(4) Pentru încălcarea prevederilor prezentei legi, Banca Națională poate aplica sancțiuni în conformitate cu prevederile art.75-75² din Legea nr.548-XIII din 21 iulie 1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei.

Articolul 14. Cerințe privind comunicarea participanților

Fiecare operator al unui sistem desemnat de către Banca Națională a Moldovei și de către Comisia Națională a Pieței Financiare în conformitate cu prevederile art.13 este obligat să comunice acestora participanții la sistem, inclusiv participanții indirecti și operatorii de sisteme interoperabile care nu sînt participanți, precum și orice schimbare cu privire la aceștia.

Articolul 15. Oferirea informațiilor

O instituție va oferi gratuit, la cerere, oricărei persoane care justifică un interes legitim informații referitoare la sistemele la care această instituție participă și la principalele reguli de funcționare a acestor sisteme, în termen de cel mult 15 zile de la data primirii cererii.

Capitolul V DISPOZIȚII FINALE

Articolul 16. Intrarea în vigoare a prezentei legi

(1) Prezenta lege intră în vigoare la expirarea termenului de 6 luni de la data publicării.

(2) Guvernul, pînă la intrarea în vigoare a prezentei legi, va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege și va adopta actele normative necesare pentru realizarea prezentei legi.

(3) Banca Națională a Moldovei și Comisia Națională a Pieței Financiare vor aduce actele lor normative în concordanță cu prezenta lege, pînă la intrarea în vigoare a acesteia.

Președintele Parlamentului

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul Legii cu privire la caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare

Proiectul Legii cu privire la caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare (în continuare – proiectul Legii) transpune în legislația Republicii Moldova prevederile Directivei 98/26/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 mai 1998 privind caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a titlurilor de valoare, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene L 166 din 11 iunie 1998.

Necesitatea armonizării legislației naționale cu acquis-ul comunitar este determinată de transpunerea în practică a angajamentelor Republicii Moldova asumate în cadrul Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană, Anexa XXVIII-A „Normele aplicabile serviciilor financiare” la Capitolul 9 Servicii financiare din Titlul IV al Acordului de Asociere RM-UE, care prevede implementarea Directivei 98/26/CE în decurs de 3 ani de la intrarea în vigoare a Acordului.

Elaborarea proiectului Legii este de asemenea prevăzută de Planul național de armonizare a legislației pentru anul 2014, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.28 din 22.01.2014 și Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană în perioada 2014-2016, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.808 din 7.10.2014.

Transpunerea cadrului comunitar cu privire la finalitatea decontărilor în sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare va contribui la dezvoltarea și stabilitatea sistemului financiar din Republica Moldova și va asigura compatibilitatea conceptului și modelului de reglementare național cu conceptul și modelul de reglementare a statelor membre ale Uniunii Europene.

Proiectul Legii reglementează finalitatea decontărilor în sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare, efectele procedurii de insolvență împotriva unui participant la sistem în ceea ce privește drepturile și obligațiile care decurg din sau în legătură cu participarea sa la un sistem, precum și drepturile deținătorilor de garanții în cazul insolvenței furnizorului de garanții.

Proiectul Legii are drept scop reducerea riscului sistemic asociat cu participarea la sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare, precum și reducerea disfuncționalităților sistemelor cauzate de intentarea procedurii de insolvență asupra unui participant la aceste sisteme și se aplică sistemelor desemnate ca intrând sub incidența Legii, participanților la aceste sisteme, precum și garanțiilor constituite de participanți în legătură cu participarea la un sistem sau cu operațiunile Băncii Naționale a Moldovei în cadrul exercitării atribuțiilor sale de bancă centrală.

Proiectul Legii își propune să creeze un cadru legal uniform pentru asigurarea caracterului definitiv al decontării, protejarea ordinelor de plată și a ordinelor de transfer, a nettingului (calcularea pozițiilor nete) și a garanțiilor furnizate în legătură cu obligațiile participanților la sistemele care vor fi desemnate ca intrând sub incidența acestei Legi, chiar și în cazul intentării procedurii de insolvență asupra unui participant.

Legea nr.171 din 11.07.2012 privind piața de capital conține dispoziții referitoare la finalitatea decontărilor în sistemul de decontare a instrumentelor financiare, dar acestea nu se aplică asupra tuturor instrumentelor financiare (instrumentele pieței monetare, de ex., sunt reglementate de Legea nr.171 doar în cazul tranzacționării acestora pe piețele reglementate sau în cadrul unui sistem multilateral de tranzacționare). Prevederile Directivei 98/26/CE din 19 mai 1998 aplicabile finalității decontării instrumentelor pieței monetare în formă de valori mobiliare de stat cu termenul de circulație până la un an și certificate ale Băncii Naționale a Moldovei sunt transpuse în Regulamentul cu privire la Sistemul de înscrieri în conturi ale valorilor mobiliare

(SIC), aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr.250 din 25.10.2012 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.252-253 din 11.12.2012), iar organizarea și funcționarea Sistemului automatizat de plăți interbancare (SAPI) sunt reglementate de Regulamentul cu privire la sistemul automatizat de plăți interbancare, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr.53 din 02.03.2006 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.39-42 din 10.03.2006). Unele norme aplicabile SAPI și SIC, care sunt compatibile cu prevederile Directivei 98/26/CE, se regăsesc în Legea instituțiilor financiare nr.550-XIII din 21.07.1995.

În felul acesta, reglementările aplicabile sistemelor de plăți și de decontare a instrumentelor financiare rămân neuniforme și nesistematizate, creând dificultăți legate de aplicarea legii. În același timp, evoluția respectivelor sisteme, volumele crescânde și complexitatea tranzacțiilor efectuate cer fundamentarea legislativă a protecției de care trebuie să beneficieze sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare, având în vedere rolul crucial al acestora pe piețele financiare și, prin urmare, în economie în ansamblu. Existența unei legi speciale va contribui la îmbunătățirea calității cadrului legal și la reducerea riscurilor asociate participării la sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare.

Pornind de la necesitatea de minimizare a riscului sistemic și pentru a asigura stabilitatea sistemelor de plăți și de decontare a instrumentelor financiare, proiectul Legii prevede că ordinele de plată/de transfer introduse în sistem nu pot fi revocate de către un participant la sistem sau de către un terț, din momentul stabilit prin regulile sistemului respectiv. O asemenea protecție este creată prin stipularea irevocabilității ordinelor de plată/de transfer, a finalității decontărilor și a nettingului ordinelor introduse într-un sistem care cade sub incidența Legii chiar și în cazul intentării procedurii de insolvență împotriva unui participant.

Proiectul Legii urmărește stabilirea acelor sisteme care beneficiază de protecția oferită, acestea fiind sistemele care întrunesc condițiile indicate la noțiunea de „sistem” din proiect și care au fost desemnate de către autoritățile competente ca intrând sub incidența Legii. Aceste autorități sunt Banca Națională a Moldovei și Comisia Națională a Pieței Financiare, care vor avea obligația de a menține pe paginile-web oficiale ale lor registrul sistemelor desemnate.

Proiectul Legii stabilește domeniul său de aplicare prin definirea mai multor componente de bază cum ar fi „sistem”, „participant” și „proceduri de insolvență”. De îndată ce, în conformitate cu regulile sistemului, un ordin de plată/de transfer a fost introdus în sistem, acesta este protejat împotriva pretențiilor persoanelor terțe, chiar și în cazul intentării procedurii de insolvență împotriva unui sau a mai multor participanți la sistem. Efectul de protecție apare dacă ordinul de plată/de transfer a fost introdus în sistem până la intentarea procedurii de insolvență, sau în aceeași zi după intentarea acestei proceduri cu condiția ca operatorul de sistem să poată dovedi că, în momentul în care ordinele de plată și/sau ordinele de transfer au devenit irevocabile nu a cunoscut și nici nu trebuia să cunoască faptul că s-a intentat procedura de insolvență. Ca urmare a acestei protecții, niciun act legislativ, act subordonat legii, nicio uzanță privind anularea contractelor și a tranzacțiilor încheiate înaintea momentului intentării procedurii de insolvență, definit prin lege, nu pot conduce la anularea nettingului ordinului de plată/de transfer. În sensul proiectului Legii, momentul intentării procedurii de insolvență pentru instituțiile autohtone este momentul, în care instanța judecătorească, Banca Națională a Moldovei sau altă autoritate publică competentă adoptă hotărârea respectivă. Proiectul Legii stabilește autoritățile competente care trebuie să informeze și să fie informate cu privire la intentarea procedurii de insolvență împotriva unui participant la un sistem.

Proiectul Legii prevede că momentul intrării unui ordin de plată/de transfer în sistem și momentul irevocabilității acestuia trebuie să fie definite prin regulile fiecărui sistem, iar sistemele interoperabile vor avea obligația să-și coordoneze regulile în ceea ce privește

momentul intrării și revocării ordinelor de plată/de transfer. Mai mult decât atât, acesta prevede neaplicarea efectelor retroactive ale procedurii de insolvență asupra drepturilor și obligațiilor care decurg din participarea sa la un sistem sau în legătură cu participarea sa la un sistem înainte de momentul intentării procedurii de insolvență. Proiectul instituie de asemenea interdicții privind sechestrarea conturilor participanților deschise în cadrul sistemului în scopul evitării disfuncționalităților sistemului.

În cazul participanților străini la sistemele desemnate în conformitate cu proiectul Legii, autoritățile relevante ale statelor în care participanții își au sediul vor informa, în timp util, Banca Națională a Moldovei și Comisia Națională a Pieței Financiare cu privire la orice procedură de insolvență intentată împotriva acestor participanți în baza acordurilor de cooperare încheiate. Proiectul stipulează că, în sensul legii date, momentul al intentării procedurii de insolvență pentru instituțiile din străinătate se consideră momentul în care autoritatea străină relevantă informează Banca Națională a Moldovei sau Comisia Națională a Pieței Financiare, după caz.

Conform proiectului Legii, legea aplicabilă care guvernează un sistem este legea Republicii Moldova, dacă cel puțin unul dintre participanți își are sediul în Republica Moldova.

Impactul economic al proiectului Legii constă în asigurarea stabilității sistemului financiar prin crearea unui cadru legal care să asigure caracterul definitiv al decontării, protejarea ordinelor de plată și a ordinelor de transfer, nettingului și a garanțiilor furnizate în legătură cu obligațiile participanților la sistemele care sunt desemnate ca intrând sub incidența proiectului Legii, chiar și în cazul intentării procedurii de insolvență asupra unui participant.

Implementarea proiectului Legii nu implică costuri suportate de bugetul de stat.

Centrul de armonizare a legislației, în Declarația de compatibilitate la proiectul Legii (scrisoarea Centrului de armonizare a legislației nr.122/06/15 din 16.09.2015), a constatat că proiectul național a transpus corespunzător normele UE privind:

- noțiunile aferente domeniului sistemelor de plăți și de decontare a instrumentelor financiare;
- nettingul și ordinea de plată/de transfer, realizarea acestora și irevocabilitatea ordinelor de plată și a ordinelor de transfer;
- prevederi referitoare la procedura de insolvență, momentul insolvenței, drepturile și obligațiile participantului la sistem;
- protejarea drepturilor deținătorilor de garanții față de efectele insolvenței, etc.

Sugestia Centrului de armonizare a legislației referitoare la clauza de armonizare a fost luată în considerare. Astfel, proiectul Legii și Tabelul de concordanță indică transpunerea Directivei 98/26/CE din 19 mai 1998, fără a indica și actele comunitare de modificare a Directivei.

Ion STURZU

Viceguvernator

